

VLAAMSE COMMISSIE ONROEREND ERFGOED

ADVIES VCOE 2018|089 VAN 13 DECEMBER 2018

OVER DE VOORLOPIGE BESCHERMING ALS MONUMENT VAN WONING GOETHALS IN GENT, NAAR AANLEIDING VAN DE ADVIESVRAAG VAN MINISTER GEERT BOURGEOIS VAN 9 NOVEMBER 2018

De Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, rechtsgeldig samengesteld, brengt op 13 december 2018 volgend advies uit:

1. De VCOE ontving op 9 november 2018 een adviesvraag van Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering en minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed, over de voorlopige bescherming als monument van woning Goethals in Gent. De commissie spreekt zich in dit advies uit over de documenten in het kader van de voorlopige bescherming, met name: (a) het ministerieel besluit tot voorlopige bescherming, (b) de fotoregistratie, (c) het afbakeningsplan en (d) het inhoudelijk dossier.
2. Het beschermingsvoorstel kadert in het project van de herinventarisatie van het naoorlogs bouwkundig erfgoed in de regio Gent. Het ministerieel besluit draagt de woning Goethals voor ter bescherming als monument en dit op basis van de architecturale erfgoedwaarde. De commissie erkent dat de woning Goethals, zoals ontworpen in 1968, waardevolle architectuur betreft die beschermenswaardig is. Desalniettemin formuleert de commissie diverse bemerkingen bij het beschermingsvoorstel:

- a) Evaluatiekader en selectie. De commissie betreurt dat het dossier geen verdere duiding geeft bij het herinventarisatieproject voor de regio Gent. Het beschermingsvoorstel wordt ook niet geduid in relatie tot dit project en de beschermingsvoorstellen die hieruit (zullen) voortvloeien.

Bijkomend merkt de commissie op dat het beschermingsvoorstel eerder summier wordt gekaderd binnen het oeuvre van BARO. Er werd slechts een beperkte oevrestudie uitgevoerd en de verwijzingen naar andere gekende realisaties van BARO zijn zeer beperkt uitgewerkt. Toch stelt het beschermingsvoorstel dat de woning Goethals één van de eerste en meest spraakmakende realisatie is van het architectenbureau BARO en geldt als een sleutelwerk in hun oeuvre. De commissie is van oordeel dat deze stelling verdere onderbouwing behoeft en dringt aldus aan op een volwaardige oevrestudie.

- b) Gaafheid. De commissie stelt vast dat de woning Goethals in de loop der jaren meermaals werd aangepast en verbouwd. Deze werken hebben sterk ingegrepen op het oorspronkelijke ontwerp, zowel wat betreft de volumewerking, de gevelaanzichten, de daktuinen, de materialiteit en kleurstelling van het exterieur en interieur, de planindeling, de interieurinrichting, het oorspronkelijke vaste meubilair,... Bij geen van deze ingrepen waren de oorspronkelijke architecten betrokken. De commissie stelt zich aldus vragen bij de architecturale gaafheid van de woning en bij de herkenbaarheid en representativiteit als 'spraakmakende realisatie' van BARO.
- c) Beheersvisie. De voorgestelde beheersvisie omvat twee doelstellingen. De eerste beheersdoelstelling betreft het behoud van de erfgoedkenmerken en -elementen. De commissie merkt op dat deze doelstelling zeer algemeen is en nauwelijks richting geeft voor toekomstig beheer. De tweede beheersdoelstelling formuleert wenselijk ingrepen.

Het betreft tal van ingrijpende werken aan de planindeling en ruimtewerking, het schrijnwerk, de interieurafwerking, de buitenafwerking en de daktuinen. De commissie wijst er op dat deze voorstellen neerkomen op een quasi-reconstructie van de woning naar oorspronkelijk ontwerp.

- d) Fotoregistratie. Tot slot stelt de commissie vast dat de fotoregistratie van de woning een eerder beperkt aantal foto's bevat. Vooral wat het interieur betreft, is het beeld onvolledig. De foto's geven onvoldoende zicht op de verschillende ruimtes en hun huidige toestand en bewaringsgraad. Ook een aantal erfgoedkenmerken die beschreven worden in het dossier zijn niet goed afleesbaar, bijvoorbeeld de vloeiende ruimtewerking met een minimum aan binnendeuren. Dit onderbouwt de vragen van de commissie inzake gaafheid, herkenbaarheid en representativiteit. Bovendien is dit problematisch in functie van de beoordeling en uitvoering van de wenselijke ingrepen uit de beheersvisie.
3. Gelet op bovenstaande argumentatie en opmerkingen is de commissie van oordeel dat de woning Goethals beschermenswaardig is. Op basis van voorliggend dossier wordt de bescherming als monument evenwel onvoldoende onderbouwd en verantwoord. De commissie geeft aldus een ongunstig advies voor de voorlopige bescherming als monument van woning Goethals in Gent. De commissie vraagt het beschermingsvoorstel te herwerken en het opnieuw ter advies aan de commissie voor te leggen.

Namens de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed,

Michiel Deweydt

Voorzitter